

КОД: ГІО_ППР_ІСТ_8_ІІ_08

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Картка роботи

Галузь	Громадянська та історична (ГІО)
Тип роботи	проміжна
Клас	8
Семестр	ІІ
Період проведення	Березень-квітень (за потреби)
Час	45 хв
Кількість завдань	10
Стандарт	Державний стандарт базової середньої освіти, 2020
Групи результатів	<p>ГІО 1. Історико-хронологічне мислення, орієнтація в історичному часі, встановлення причиново-наслідкових зв'язків між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявлення змін і тягlosti в житті суспільства.</p> <p>ГІО 2. Геопросторове мислення, орієнтація в соціально-історичному просторі, виявлення взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього середовища.</p> <p>ГІО 3. Критичне мислення, робота з різними джерелами інформації та формулювання історично обґрунтованих питань</p> <p>ГІО 4. Системне мислення, виявлення взаємопов'язаності, взаємозалежності та взаємовпливу історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміння множинності трактувань минулого і сучасного та зіставлення їх інтерпретацій</p> <p>ГІО 5. Усвідомлення власної гідності, діяльність з урахуванням власних прав і свободи, повага до прав і гідності інших осіб, толерантність, протидія виявам дискримінації та нерівного ставлення.</p> <p>ГІО 6. Дотримання демократичних принципів, конструктивна взаємодія з друзями, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством загалом, залучення до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем</p>

Предмет / курс	Історія України
Модельна програма	<p>Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В. А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я.)</p> <p>Модельна навчальна програма «Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Гупан Н. М., Малієнко Ю. Б., Серова Г. В.)</p> <p>Модельна навчальна програма «Історія України. 7—9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л., Даниленко В. М., Мартинюк О. О., Охредько О. Е., Сирцова О. М., Тарасюк Т. Д.)</p>
Деталізація теми	Гетьманщина в часи Івана Мазепи. Ранньомодерна історія України

Використання роботи

Проміжну роботу доцільно використовувати як цілісний інструмент наприкінці вивчення Розділу 4. Козацька Україна наприкінці 50-х років XVII – на початку XVIII ст. у 8 класі, щоб визначити рівень сформованості ключових предметних компетентностей у II семестрі. Робота виконується в паперовому форматі. За потреби її можна адаптувати для онлайн-роботи (наприклад, за допомогою Google Форм). Окремі завдання можуть використовуватися автономно на уроці *«Гетьманщина в часи Івана Мазепи»* або під час підсумкового оцінювання для поглибленого аналізу засвоєння теми або для формування певних умінь.

Зміст роботи

Завдання роботи відповідають Державному стандарту базової середньої освіти 2020 року (ДСБСО-2020) й охоплюють змістові теми *«Гетьманщина в часи Івана Мазепи»*, вивчені у 8 класі. У документі Оцінювання кожне завдання схарактеризоване за орієнтирами для оцінювання на кінець предметного циклу навчання [9 ГІО].

Структура роботи

Діагностична робота складається з 10 завдань, об'єднаних спільною сюжетною лінією (стимулом).

Стимул / Ситуація: Робота побудована на основі єдиної сюжетної рамки: учні виступають у ролі учасників дослідників діяльності гетьмана Івана Мазепи, портрет якого був розміщений на 10 гривнях - банкноті та пам'ятних монетах. Учні виступають у ролі юних детективів, які збирають та аналізують докази щодо суперечливої постаті Івана Мазепи, розпочавши зі загадки його зображення на

банкноті. Це створює мотиваційний контекст та спрямовує учнів на аналіз різних джерел для формування власної обґрунтованої думки.

Різновиди завдань у роботі

У роботі запропоновано завдання кількох типів і різновидів для комплексної оцінки знань, умінь і ставлень учнівства.

Тип	Різновид	№ завдання
Закрите завдання	З вибором однієї правильної відповіді	1, 4, 5.3, 7.1, 8.2
	На встановлення послідовності	2
	На встановлення відповідності (джерело-карта)	3
Відкрите завдання	З короткою відповіддю (слово, фраза, речення)	5.2, 5.4, 6, 8.1, 8.3
	З розгорнутою відповіддю (аналіз, оцінка, аргументація)	5.5, 10
Практичне завдання	Робота з візуальними та текстовими джерелами (зіставлення, вписування)	9
Комбіноване завдання	Поєднання різних форматів в одному завданні (аналіз джерела / гравюри)	5, 8

У роботі запропоновано **завдання кількох типів і різновидів** (див. таблицю), що допомагає оцінити як знання учнівства, так і більш складні вміння, зокрема й практичні навички роботи в цифровому середовищі.

Час на виконання роботи

На виконання всіх завдань відведено **45 хвилин**. Цей час включає ознайомлення з інструкціями та безпосереднє виконання завдань.

Рекомендації щодо адаптації

Робота є комплексним інструментом, але може бути адаптована. За потреби (наприклад, для диференціації або скорочення часу) вчитель може запропонувати виконати лише частину завдань або модифікувати завдання відкритого типу.

Перевірка відповідей і нарахування балів

Детальна процедура перевірки, критерії оцінювання завдань відкритого типу, розподіл балів за групами результатів та рекомендації щодо переведення балів в оцінку за 12-бальною шкалою визначені в документі “Оцінювання роботи”.

Особливості роботи

- ☐ **Комплексний характер:** Робота спрямована не стільки на перевірку фактологічних знань, скільки на **вміння застосовувати їх** у змодельованій ситуації розслідування.
- ☐ **Ситуативна рамка:** Використання сюжету “історичного розслідування” підвищує **мотивацію** та **особистісну значущість** роботи для учнів та учениць.
- ☐ **Робота з джерелами:** Завдання передбачають аналіз різноманітних джерел (текстові уривки сучасників та істориків, універсал, візуальні джерела – ілюстрації, гравюра, карта).
- ☐ **Критичне мислення:** Значна увага приділяється вмінню аналізувати інформацію, виявляти різні точки зору, оцінювати достовірність та обмеженість джерел (Завдання 5.5, 7, 8, 10).
- ☐ **Системне мислення:** Завдання вимагають встановлення причиново-наслідкових зв'язків (Завдання 4), порівняння та синтезу інформації з різних джерел (Завдання 7, 9, 10).
- ☐ **Історичні паралелі та громадянська позиція:** Завдання 10 спонукає учнів та учениць до проведення паралелей із сучасністю та формулювання власної оцінки історичних подій та постатей, виявляючи громадянську позицію.
- ☐ **Різноманітність форматів:** Використання завдань різних типів дозволяє оцінити ширший спектр умінь учнівства.

Використані джерела

1. А Рисунок 1. *Києво-Братський монастир (Літографія XIX ст.)*. Примітка. Джерело: Вікісховище. Автор: Невідомий автор (Літографія XIX ст.).URL: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b3/Kyiv-brats-monastyr.jpg>
2. Б Рисунок 2. *Іван Мазепа та Карл XII на Дніпрі після Полтавської битви*. Примітка. Картина шведського художника Густава Седерстрема, 1879 рік. Джерело: Вікісховище. URL: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/28/Karl_XII_and_Ivan_Mazepa_after_The_Poltava_Battle_by_Gustaf_Cederstr%C3%B6m.jpg
3. В Рисунок 3. *Картина: Клятва Івана Мазепи на вірність Україні*. Примітка. Автор: Художниця Оксана Плтавець-Гуйда. Джерело: Сторінка Кафедри дизайну та технологій КДІДПМД. URL: <https://kdidpmid.edu.ua/academy/1813-2/>
4. Г . Рисунок 4. *Картина: «Різня в Батурині 1708 року» (2000 рік)*. Примітка. Автор: Художник Андрій Івахненко. Джерело: Вікісховище. URL: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/74/%D0%86%D0%B2%D0%B0%D1%85%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9_%C2%AB%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%91%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%96_1708_%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%C2%BB.2000%D1%80.jpg
5. Рисунок 5. *Карта №1* (адаптовано). Примітка. Джерело: Адаптовано зі сторінки про географію на сайті І. Ягунова (yagunov.in.ua). Автор: І. Ягунов URL: <https://www.yagunov.in.ua/geography/>
6. Рисунок 6. Гравюра Івана Мигури «Іван Мазепа серед своїх добрих справ». Примітка. Автор: Іван Мигура. Рік: Початок XVIII ст. (бл. 1705 р.). Джерело: Вікісховище (зі статті про Івана Мигуру).URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D0%B3%D1%83%D1%80%D0%B0_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD_%D0%94%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Mazepa_na_gravure.jpg
7. Рисунок 7(А-Г). *Комікси*. Примітка. Джерело: Створено автором.